

یادداشت

امیر افشارفتوحی
دبیر تحریریه

سیاست
در قاب تقارن

رولان بارت، نظریه پرداز فرانسوی، معتقد بود عکس فقط واقعیت را ثبت نمی کند، بلکه آن را تفسیر می کند. در عکس های سیاسی این موضوع پررنگتر است، چون دوربین فقط شاهد ماجرا نیست، بلکه در ساختن معنا هم نقش دارد. انتخاب زاویه، نور، رنگ و چیدمان، قبل از اینکه مخاطب متن خبر را بخواند، برداشت او را شکل می دهد.

عکس رئیس جمهور در حال نمایش یک سند را هم می توان از همین زاویه دید. این تصویر فقط ثبت یک لحظه نیست، بلکه کاملاً طراحی شده تا یک پیام مشخص را منتقل کند.

اولین نکته مهم در تصویر، تقارن آن است. رئیس جمهور دقیقاً در مرکز قاب قرار دارد و دو طرف تصویر با پرچم ها و عناصر مشابه، متعادل شده اند. حتی قاب های روی دیوار و خطوط پرده ها هم این نظم را تقویت می کنند. این نوع چیدمان در عکس های رسمی رایج است، چون به طور ناخودآگاه حس نظم، ثبات و اقتدار ایجاد می کند.

در واقع، تقارن در اینجا فقط یک انتخاب زیبایی شناسانه نیست، بلکه یک پیام هم دارد؛ اینکه همه چیز تحت کنترل و منظم است.

در ادامه، نگاه مخاطب هم به شکل حساب شده ای هدایت می شود. خطوط میز، صندلی و پرچم ها چشم را به سمت مرکز تصویر می برند؛ جایی که چهره قرار دارد. اما نکته مهم این است که فقط چهره مهم نیست. سندی که در دست اوست هم به همان اندازه اهمیت دارد. بنابراین تصویر دو مرکز توجه دارد؛ چهره و سند. این باعث می شود عکس فقط یک پرتره ساده نباشد، بلکه یک «عمل سیاسی» را نشان بدهد.

از نظر ساختار کلی، تصویر شبیه یک هرم است. میز در پایین، بدن در میانه و چهره در بالا قرار گرفته است. این ساختار در بسیاری از پرتره های رسمی استفاده می شود و معمولاً برای نشان دادن اقتدار و جایگاه بالای سؤزه به کار می رود.

رنگ ها هم کاملاً کنترل شده انتخاب شده اند. بیشتر از رنگ های خنثی مثل سفید، خاکستری و کرم استفاده شده که به طور طبیعی حس آرامش، جدیت و رسمی بودن را منتقل می کنند. در کنار آن، رنگ سرمه ای لباس رئیس جمهور دیده می شود که در ذهن مخاطب معمولاً با اقتدار و جدیت همراه است. در مقابل، رنگ های پرچم ایران تنها عناصر پررنگ تصویر هستند. همین باعث می شود نگاه به سمت آن ها کشیده شود و هویت ملی در مرکز توجه قرار بگیرد. به این ترتیب، رنگ ها هم فقط تزئین نیستند، بلکه در هدایت نگاه و انتقال معنا نقش دارند.

نور تصویر هم یکنواخت و ملایم است. سایه های شدید وجود ندارد و همه چیز واضح دیده می شود. این نوع نورپردازی معمولاً حس شفافیت، کنترل و آرامش ایجاد می کند، نه هیجان یا تنش. در نتیجه تصویر بیشتر حالت رسمی و مدیریتی دارد تا احساسی یا دراماتیک.

در مجموع، همه عناصر تصویر، از چیدمان گرفته تا رنگ و نور، در یک جهت حرکت می کنند؛ نمایش نظم و اقتدار. در این تصویر، معنا فقط در چهره رئیس جمهور نیست، بلکه در کنار هم قرار گرفتن همه عناصر ساخته می شود؛ از پرچم ها تا میز و حتی فضای اتاق. اگر چه همین نظم و هماهنگی کامل، می تواند از نگاه عمومی یک نتیجه دیگر هم داشته باشد و آن این است که وقتی همه چیز بیش از حد دقیق و متقارن است، تصویر کمی خشک و کم تحرک به نظر می رسد. جایی برای اتفاق های طبیعی یا لحظه ای باقی نمی ماند؛ تصویر بیشتر شبیه یک عکس رسمی و آرسبوی می شود تا یک لحظه زنده و اتفاقی. اما باید در نظر گرفت که هدف چنین تصویری خلق یک اثر هنری نیست. هدف اصلی آن انتقال یک پیام سیاسی روشن است. در اینجا، زیبایی شناسی تصویر در خدمت سیاست قرار گرفته است؛ یعنی قبل از اینکه مخاطب متن را بخواند، پیام از طریق خود تصویر به او منتقل می شود.

«اسب نورد» ۸ تیر به تالار قشقایی می رسد

نمایش «اسب نورد» به نویسندگی مهدی کوشکی، کارگردانی هستی حسینی و تهیه کنندگی مصطفی کوشکی در تالار قشقایی مجموعه تئاتر شهر روی صحنه می رود. این اثر به عنوان یکی از تولیدات گروه «تئاتر مستقل تهران» از هشتم تیر ماه ساعت ۱۹:۳۰ اجرای خود را آغاز می کند. در این نمایش مهدی کوشکی و عاطفه کوشکی به عنوان بازیگر حضور دارند و گروهی از طراحان از جمله مصطفی کوشکی (نور)، هستی حسینی (لباس)، سعید مومنی (ویدئو) و حمیدرضا حسینی (صدا و موسیقی) با پروژه همکاری می کنند. هستی حسینی پیش تر آثاری چون «عشق لرزه»، «باد شیشه را می لرزاند»، «رومئو و ژولیت» و «وقتی کبوترها ناپدید می شوند» را کارگردانی کرده است.

مهتر

نمایشنامه خوانی «مجلس ضربت زدن» برگزار شد

هفتمین جلسه ایرانی خوانی سنگلج با نمایشنامه خوانی «مجلس ضربت زدن» با استقبال اهالی هنر برگزار شد. زهره صادقیان، کارگردان این نمایشنامه خوانی پیش از اجرا گفت: «مرور آثار استاد بیضایی که تفکر و آگاهی را برمی انگیزد، انگیزه اصلی ما برای حضور در ایرانی خوانی بود و درخواست می کنم این برنامه با آثار بیشتری از ایشان ادامه یابد.»

صباحیر

گفتگوی صبا با امین رضا ملک محمودی نویسنده نمایش «بابایی بخند»:

کودک امروز را نمی توان با نگاه قدیمی همراه کرد

ناصر ارباب - تئاتر کودک و نوجوان در سال های اخیر تلاش کرده از قالب های صرفاً سرگرم کننده فاصله بگیرد و به موضوعات انسانی و اجتماعی نزدیک تر شود؛ موضوعاتی که در ظاهر شاید برای این گروه سنی دشوار باشند اما با انتخاب زبان مناسب می توانند به تجربه ای اثرگذار تبدیل شوند. نمایش «بابایی بخند» یکی از آثاری است که با پرداختن به رابطه میان کودک و بزرگسال، به موضوع آکرایمر و تغییرات روابط خانوادگی می پردازد.

امین رضا ملک محمودی، نویسنده و بازیگر این نمایش، درباره شکل گیری ایده آن گفت: «ریشه این اثر به تجربه های شخصی من با پدر بزرگ هایم برمی گردد؛ لحظات مشترک و خاطراتی که در کنار موضوع آکرایمر قرار گرفت.» او افزود: «این حال خوب را با یک موضوع سخت مثل آکرایمر ترکیب کردم و تلاش کردم روایت، هم احساسی باشد و هم قابل درک برای کودک.»

به گفته او، نمایش تلاش می کند بخشی از زندگی خانواده هایی را روایت کند که با بیماری یا تغییرات دوران سالمندی روبه رو هستند و این تجربه ها را به زبان ساده به مخاطب کودک منتقل می کند. ملک محمودی درباره بازخوردها نیز گفت: «نمایش دیده شد و حضور در جشنواره و بازخوردهای مثبت به ادامه مسیر آن کمک کرد.» او که هم نویسنده و هم بازیگر است، این دو نقش را همزمان چالشی و در عین حال مفید دانست و گفت: «وقتی نویسنده کار هستم، تسلط بیشتری روی شخصیت دارم، اما از طرف دیگر مسئولیت اجرای درست آن هم بیشتر می شود.» وی یکی از سخت ترین بخش ها را فاصله سنی با کاراکتر پدر بزرگ عنوان کرد و افزود که این موضوع نیازمند تمرین و تخیل مداوم بوده است. «ملک محمودی درباره همکاری با بازیگر نقش گلی نیز گفت: «ارتباط خوبی با هم داشتیم و همین باعث شد رابطه پدر بزرگ و نوه باور پذیرتر شکل بگیرد.» او افزود که همراهی بازیگر نوجوان در شکل گیری این ارتباط بسیار مؤثر بوده و فضای تمرین را صمیمی تر کرده است.»

او همچنین به حضور اعضای انجمن آکرایمر در تماشای نمایش اشاره کرد

صباحیر

مهرانه مهین ترابی بعد از ۲۳ سال روی صحنه تئاتر می آید

مهرانه مهین ترابی که آخرین بار در تابستان سال ۱۳۸۲ با نمایش «در مصر برف نمی بارد» به کارگردانی علی رفیعی روی صحنه تئاتر رفته بود، پس از ۲۳ سال در نمایش «برای فروش» به کارگردانی علی تصدیقی ایفای نقش می کند. او که دانش آموخته بازیگری و کارگردانی در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران است، نخستین بار در سال ۱۳۵۶ با نمایش پرمخاطب «تله» به کارگردانی دانا روی صحنه رفت و پس از آن وارد سینما و تلویزیون شد. در آثار متعددی از جمله فیلم های «دادستان»، «شور زندگی»، «برگ برنده»، «آتش بس»، «دو» و «والا و سریال های «آژانس دوستی»، «داستان یک شهر»، «نرگس»، «صاحبان»، «شمس العماره»، «زمانه»، «بچه های نسبتاید»، «در مسیر زاینده رود»، «آنام» و «آبازی کرد و با نقش آفرینی در مجموعه های «همسران» و «خانه سبز» به اوج محبوبیت رسید. نمایشنامه «برای فروش» را سهیل خیرآبادی نوشته، مجری طرح میثم میرزایی و مشاور رسانه ای آن مریم قربانی نیا است. نمایش «برای فروش» اوایل تیرماه در بلیک باکس باغ کتاب روی صحنه می رود.

صباحیر

باخ دوباره در نوفل لوشاتو می نوازد

نمایش «باخ» به کارگردانی بهزاد عبدی و تهیه کنندگی علی شاهانی پس از وقفه ای کوتاه، بار دیگر از ۲۴ تیرماه در عمارت نوفل لوشاتو روی صحنه می رود. این اثر که نخستین بار از ۷ اردیبهشت ۱۴۰۴ اجرا شد، با استقبال مخاطبان روبه رو شد و به دلیل شرایط جنگی اجرای آن متوقف و سپس مجدداً ادامه یافت. «باخ» در دوره نخست بیش از یکصد اجرا را پشت سر گذاشت و اکنون بدون تغییر در ترکیب بازیگران به صحنه بازمی گردد. در این نمایش رضا جهانی، علیرضا داوری، بهزاد داوری، حسین میرزائی و بهناز نادری ایفای نقش می کنند. داستان درباره تماشاخانه ای است که در آن فروغ و باخ به هم می رسند و مرز میان واقعیت و رویا در هم می شکنند و در این میان راه هایی نیز آشکار می شود. بهزاد عبدی درباره اثر خود گفته است که «باخ» تنها یک شخصیت نیست، بلکه مفهومی فرازمانی است که در لایه های زیرین متن به آن پرداخته شده و درک آن نیازمند تأمل مخاطب است.

ایرنا